

JEEBUS JA KANAANILAINEN VAIMO

Mt 15:21-28

(2 Paastosu 1 vk)

Markus, Helsinki

(17.03.2019)

Teksti:

Lähdettyään sieltä Jeesus meni Tyroksen ja Sidonin seudulle. 22. Siellä muuan kanaanilainen nainen, sen seudun asukas, tuli ja huusi: "Herra, Daavidin Poika, armahda minua! Paha henki vaivaa kauheasti tyttärtäni." 23. Mutta hän ei vastannut naiselle mitään.

Opetuslapset tulivat Jeesuksen luo ja pyysivät: "Tee hänelle jotakin. Hän kulkee perässämme ja huutaa." 24. Mutta Jeesus vastasi: "Ei minua ole lähetetty muita kuin Israelin kansan kadonneita lampaita varten." 25. Silti nainen tuli lähemmäs, heittäytyi maahan Jeesuksen eteen ja sanoi: "Herra, auta minua!" 26. Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Ei ole oikein ottaa lapsilta leipä ja heittää se koiranpenikoille." 27. "Ei olekaan, Herra", vastasi nainen, "mutta saavathan koiratkin syödä isäntänsä pöydältä putoilevia palasia." 28. Silloin Jeesus sanoi hänelle: "Suuri on sinun uskosi, nainen! Tapahtukoon niin kuin tahdot." Siitä hetkestä tytär oli terve.

JOHDANTO

1. Viime sunnuntaina saarnatekstinä kirkoissamme oli Jeesuksen kiusauskertomus. Siinä Jeesus oli kasvotusten itse Saatanan kanssa. Tämän päivän tekstissä Jeesus kohtaa riivaajahengen ihmisessä.
2. Tekstimme ytimenä ei kuitenkaan ole Jeesuksen suhde riivaajiin, vaan riivatun äidin usko Jeesukseen ja Jeesuksen mahdollisuuksiin auttaa riivattua.
3. Kolmessa osassa perehdymme päivän tekstiin: 1) Jeesuksen ja kanaanilaisen vaimon kohtaaminen. 2) Jeesuksen suhtautuminen kanaanilaiseen vaimoon. 3) Jeesus auttaa kanaanilaista vaimoa. – Ja nyt tutkimaan tekstiämme.

1. JEEBUSKSEN JA KANAANILAISEN VAIMON KOHTAAMINEN (15:21-22)

1.1. Jeesus Nasaretilainen

Jeesuksella oli juuri ollut Genesaretin rantamalla pitkä ja kiivas keskustelu fariseusten ja kirjanoppineitten kanssa (Mt 15:1-20). Kun nämä alkoivat käydä välivaltaisiksi, lähti Jeesus Tyron ja Sidonin seudulle. Nuo kaupungit sijaitsivat Välimeren rannikolla Galileasta katsottuna luoteeseen varsinaisen Israelin ulkopuolelle, nykyisen Libanonin alueella. Syynä Jeesuksen matkaan oli paitsi halu päästä hetkeksi lepäämään myös väkivaltaisuuksien välttäminen, koska "Hänen aikansa ei ollut vielä tullut".

1.2. Kanaanilainen nainen

Matteus sanoo Jeesuksen kohtaama naisen olleen kanaanilaisen. Kanaanilaiset olivat maan alkuperäisväestöä, jotka olivat asuneet siellä jo ennen israelilaisten maahan muuttoa. – He olivat eräänlaisia Israelin lappalaisia tai intiaaneja. – Markus tarkentaa lisäksi, että nainen oli kreikatar,

syntyään syyrofoinikialainen. Hän oli siis kotoisin siitä Syyrian oasta, jota kutsutaan Foinikiaksi eli kuului ilmeisesti alueen hellenistiseen väestöön ja puhui todennäköisesti äidinkielenään kreikkaa.

Nainen oli näin ollen pakana, vailla Israelin kansalaisoikeuksia ja oli vieras lupauksen liitolle, ilman Jumalaa ja ilman toivoa maailmassa. Riivaajahenki oli ottanut asuinsijakseen hänen tyttärensä, joka Markuksen mukaan oli vielä pikku lapsi.

1.3. Kanaanilainen vaimo hakeutuu Jeesuksen luo

Vaikka kanaanilainen nainen oli pakana, hän tunsi israelilaisten Messias-kuninkaan odotuksen, koska hän käytti Jeesuksesta Jumalan arvonimeä ”Herra” (κύριος) ja ”Daavidin Poika”, mikä puolestaan on sekä messiaaninen että kuninkaallinen arvonimi. Epäilemättä nainen oli kuullut myös israelilaisten keskuudessa Jeesuksen suorittamista ihmetöistä.

Tytön kärsimykset ajoivat äidin liikkeelle. Nainen saapui Jeesuksen luo ja ”huusi sanoen: ’Herra, Daavidin Poika, armahda minua. Riivaaja vaivaa kauheasti minun tyttärtäni.’” Kreikan mielen verbien muodot osoittavat, että pikku tytön tuska oli jatkuvaa, niin myös äidin avunhuuto. Rakkaudessaan äiti tunsi pikku tyttärensä kurjuuden omakseen. Hän samaistui siihen. Siksi hän huusi: ”armahda minua”.

1.4. Sovellutus

Kaikkien niin sanottujen sivistysvaltioiden nuorten – jopa lasten – elämää on viime vuosina alkanut varjostaa huoli elämisen mahdollisuuksista planeetallamme. Eikä ehkä suotta. Huolen on aiheuttanut ihmiskunnan piittaamattomuus elämän tavastaan ja ympäristöstään.

Sivistysvaltioiden – kuten Suomen – kansalaiset eivät näe eivätkä kanna huolta myöskään eräästä toisesta vaarasta, joka uhkaa aikamme ihmisiä tänään enemmän kuin koskaan sitten kristinuskon saapumisen niiden keskuuteen. Tarkoitan sekä Suomen että koko läntisen maailman selkänsä kääntämistä kaikkivaltiaalle elävälle Jumalalle ja uuspakanallistumista. Tästä ovat todistuksena pimeyden henkivaltojen erilaiset manifestaatiot, jotka alkavat olla arkipäivää kaikkialla ns. vanhassa kristikunnassa – myös Suomessa. Meidän ei enää tarvitse hakea esimerkkejä riivaajista vuosituhansien takaa kanaanilaisen vaimon tyttärestä tai pimeästä Afrikasta. Valitettavasti ne ovat arkipäivää tänään myös Suomessa.

Pimeyden henkivaltojen vankeja ei voida auttaa lääketieteen keinoin. Heidät voidaan vapauttaa edelleenkin vain Jumalan sanalla. Siitä kanaanilainen vaimo tyttäriin on annettu meille esikuvaksi, jotta tietäisimme, mistä hakea kyseisissä tapauksissa apua.

2. JEESUKSEN SUHTAUTUMINEN KANAANILAISEEN NAISEEN (15:23-27)

Nainen esittää kolmesti Jeesukselle avunpyynnön, ja kolmesti Jeesus myös vastaa.

2.1. Jeesuksen ensimmäinen ja toinen vastaus

Jeesuksen ensimmäinen vastaus naisen avunhuutoon oli täysi hiljaisuus, vaikeneminen. Vasta opetuslasten työliintymisen naisen jatkuvaan huutoon sai Jeesuksen reagoimaan asiaan. Opetuslapset nimittäin pyysivät Jeesukselta, että tämä ”päästäisi naisen menemään” tai ”päästäisi

hänet vapaaksi”, kuten teksti voidaan yhtä hyvin kääntää. Ilmeisesti opetuslapset tarkoittivat, että Jeesus kuulisi äidin pyynnön ja parantaisi hänen lapsensa. Uuden kirkkoraamatun käännös, ”tee hänelle jotakin”, ei tee oikeutta alkutekstille.

Tässä *toisessa* vastauksessaan Jeesus perusteli opetuslapsille vaikenemistaan sanomalla: ”Minua ei ole lähetetty muitten kuin Israelin huoneen kadonneitten lammasten tykö.” ”Minua ei ole lähetetty!” Siinä yksi syy Jeesuksen vaikenemiseen. Taivaallinen Isä oli määrännyt Jeesuksen maanpäällisen kutsumuksen suoritettavaksi Jumalan omaisuuskansan eli israelilaisten keskuudessa. Jeesuksen ajallisen elämän aikana myöskään opetuslapsia ei ollut lähetetty muualle kuin Israelin huoneen kadonneitten lammasten tykö.

Tiedämme Raamatusta, että Jeesuksen työllä israelilaisten keskuudessa oli oleva kuitenkin *universaaliset seuraukset*. Jeesuksen ajallisen elämän hedelmät olivat koitua pelastukseksi koko maailmalle. Niinpä Johannes Kastaja julisti Jeesuksen julkisen toiminnan alussa: ”Katso, Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin” (Jh 1:29)! Ja ennen muuta Jeesuksen itsensä antama Matteuksen evankeliumin lopussa oleva lähetyskäsky todistaa tämän: ”Menkää siis ja tehkää *kaikki kansat* minun opetuslapsikseni – – .” (Mt 28:18-29.) Työ pakanoitten keskuudessa alkoi kuitenkin vasta Jeesuksen maanpäällisen elämän jälkeen.

2.2. Jeesuksen kolmas vastaus

Vaikka Jeesuksen perustelu vaikenemisestaan oli varsinaisesti suunnattu opetuslapsille, luultavasti myös kanaanilainen vaimo kuuli sen. Siitä huolimatta vaimo ei hellittänyt. Hän tuli Jeesuksen eteen, heittäytyi kasvoilleen maahan ja sanoi: ”Herra (κύριος), auta minua.” Alkukielen verbinmuoto osoittaa, että nainen jäi siihen Jeesuksen jalkojen juureen.

Jeesuksen kolmas vastaus on häkellyttävä, suorastaan käsittämätön. Ajatelkaamme: Äiti oli sydämen tuskassaan Jeesuksen edessä maassa kasvoillaan, ja Jeesus sanoi hänelle: ”Ei ole soveliasta ottaa lasten leipää ja heittää koiran pennuille.”

Markuksen kertomassa rinnakkaisversiossa (Mk 7:24-30) Jeesus vastaa hiukan pehmeämmin: ”Anna lasten ensin syödä kyllikseen. Ei ole oikein ottaa lasten leipää ja heittä koiranpenikoille.” Sana ”ensin” antaa tilaa ajatella, että pakanatkin kyllä saavat syödä. Mutta toistaiseksi heidän paikkansa on jonon hännillä, kunnes lapset (eli juutalaiset) ovat saaneet syödä niin paljon kuin jaksavat.

Jeesuksen suusta kuultuna sanat tuntuvat kovilta. Olkoonkin, että juutalaiset pitivät pakanoita koirina. Joka tapauksessa Jeesus vertasi naista koiraan ja hänen lastaan koiran pentuun. Sen sijaan israelilaisista Jeesus puhui lapsina.

Ehkä Jeesus tietoisesti käytti kieltä, jota juutalaiset – myös opetuslapset – käyttivät, ja joka loukkaavuudestaan huolimatta oli myös kanaanilaiselle naiselle tuttua. Ilmeisesti Jeesuksen tarkoituksena ei kuitenkaan ollut loukata kanaanilaista vaimoa. Yleensä Jeesus oli ankara sisäänpäin, israelilaisille, mutta lempeä muille.

2.3. Leivän murut

Kanaanilainen *nainen ei loukkaantunut* Jeesuksen puheeseen. Hän myönsi, että hän on hänelle kuuluvalla paikalla, kun hän on maassa kasvoillaan.

Mutta vaimo ei myöskään hellittänyt. Hän vastaa jatkamalla Jeesuksen käyttämää kuvaa ja soveltamalla sitä omaan tilanteeseensa: ”Niin, Herra, mutta syövähän koiratkin niitä muruja, jotka heidän herrainsa pöydältä putoavat.”

Toisin sanoen: Jos kerran koirat saavat syödä ruokapöydältä tipahtavia murusia, etkö, Jeesus, silloin voisi suoda murusen tipahtavan tälle koiralle, ja parantaa hänen tyttärensä? Nainen pyysi itselleen ja tyttarelleen koiran ja koiranpennun armoa.

2.4. Sovellutus

Jeesuksen vaikenemisella lienee edellä mainitun Jumalan asettaman pelastushistoriallisen ajallisen järjestyksen lisäksi toinenkin syy: Jeesuksen viivyttely kanaanilaisen naisen auttamisessa on mielestäni ymmärrettävä myös kanaanilaisen naisen uskon vilpittömyyden koettelemiseksi. Koiranpenikkaa, *kynarion* (diminutiivi ”pikku koira”) ei ole ymmärrettävä tässä halventavaksi nimitykseksi vaan vertauskuvaksi. Vielä nykyäänkin Välimeren maissa koirat juokselevat irrallaan ilman kotia tai omistajaa ja ruokkijaa. Jeesus kuvaa vaikuttavasti tällaisia koiria, jotka köyhän Lasaruksen kanssa odottivat ruokapalojen tippumista rikkaan miehen pöydältä. Halveksitut koirat olivat armeliaampia Lasarusta kohtaan kuin ihmiset ja nuolivat hänen paiseitaan lievittäen näin hän tuskaansa (Lk 16).

Jeesuksen omakin tie oli ristin tie. Kun Jeesus otti kaikkien meidän synnit – myös kanaanilaisen vaimon synnit – päällensä, Hän joutui suureen tuskaan. Kun Jeesus tuli synniksi meidän edestämme, me näemme Hänet Getsemanessa kanaanilaisen naisen tavoin tuskissaan maassa kasvoillaan huutamassa Jumalan puoleen.

Jeesus koki itse myös vaikenemisen tuskan. Kun hän riippui ristillä, Hän kuusi: ”Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit.” Mutta Jumala pysyi – toisin kuin kanaanilaisen naisen tapauksessa – loppuun asti vaiti.

Mekin olemme kanaanilaisen vaimon tavoin pakanoita, koiria. Meidän paikkamme on kanaanilaisen vaimon vierellä pyytämässä Jumalalta apua, sekä ajallista sekä iankaikkista.

3. JEESUS AUTTAA KANAANILAISTA NAISTA (15:28)

Silloin Jeesus sanoi hänelle: ”Suuri on sinun uskosi, nainen! Tapahtukoon niin kuin tahdot.” Siitä hetkestä tytär oli terve. (15:28.)

Jeesus auttoi kanaanilaista naista ja hänen tyttärtään. Tapahtui ihme. Tytär tuli terveeksi.

Siihen, että Jeesus ylistää kanaanilaisen naisen uskon suuruutta oli ainakin kaksi syytä: Ensiksikin nainen puhutteli Jeesusta ”Herrana” ja ”Daavidin poikana” eli hän uskoi, että Jeesus on Jumala (κύριος) ja Jumalan lupaama Messias- kuningas. Toiseksi nainen uskoi pelkän Jeesuksen sanan tähden ja lähti sen varassa kotiin. Vasta siellä hän myös näki, – niin kuin Markus todistaa – että hänen tyttärensä oli tullut terveeksi.

Miksi Jeesus ei auttanut heti? Sitä saamme kysellä. Ja sitä täytyy kysellä. Uskon, että juuri sen tähden tämä tapahtuma on Raamatussa meille kerrottu.

3.1. Muistutus israelilaisille

Kanaanilainen vaimo on roomalaisen upseerin eli sadanpäämiehen (Mt 8:5-13) ohella jo toinen ei-israelilainen, jonka uskoa Jeesus kiittää ja jota Jeesus auttoi.

Tällä Jeesus varmaan halusi muistuttaa opetuslapsiaan ensiksikin siitä tosiasiaista, että israelilaisten kääntäessä Jeesukselle ja Jumalan evankeliumille selkensä monet pakanat ottavat hänet vastaan Pelastajanaan. Juutalaisten kirjanoppineitten ja fariseusten asenteen ja toisaalta kanaanilaisen vaimon uskon välillä oli todella suuri ero.

Toiseksi auttamalla kanaanilaista vaimoa Jeesus kenties tahtoi osoittaa juutalaisuudestaan ylpeileville opetuslapilleen, että Jumalan armo kuuluu kaikille, myös pakanoille. Sadanpäämiehen ja kanaanilaisen naisen tapaukset olivat kuin ennakkoa helluntaina – tai tarkemmin sanottuna Corneliuksen kodista pian helluntain jälkeen – alkavasta pakanalähetyksestä.

3.2. Jeesuksen viivyttely

Meidän on syytä muistaa, että tämä ei ollut ensimmäinen eikä viimeinen kerta, jolloin Jeesus viivytteli. Jeesus viivytteli matkalla synagogan esimiehen Jairuksen kotiin niin, että tämän tytär ehti kuolla (Mk 5:35). Tai kun Jeesus sai kuulla ystävänsä Lasaruksen sairastavan, lähti hän liikkeelle vasta monen päivän kuluttua tiedon saapumisesta (Jh 11:6).

Useimmissa tapauksissa Jeesuksen viivyttelyyn syy käy myöhemmin selville. Jairukselle Jeesus sanoi: ”Älä pelkää, usko ainoastaan” (Mk 5:36). Ja Jeesus herätti tyttären kuolleista. Lasaruksen tapauksen yhteydessä Jeesus sanoi surevalle joukolla: ”Minä iloitsen teidän tähtenne siitä, etten ollut siellä, jotta te uskoisitte” (Jh 11:15). Ja Jeesus herätti Lasaruksen kuolleista, vaikka Lasarus oli ollut haudassa jo neljä päivää.

Jos Jeesus olisi parantanut Jairuksen tyttären ja Lasaruksen ennen näiden kuolemaa, Jeesusta olisi voitu pitää tapahtumien johdosta hyvänä lääkärinä, mutta ei välttämättä Jumalana, joka on sekä elämän että kuoleman Herra.

Jos Jeesus olisi auttanut kanaanilaista vaimoa välittömästi avunpyynnön kuultuaan, ehkä naiselle olisi käynyt kuin kymmenen spitaalisen tapauksessa niille yhdeksälle, jotka ajallisen avun saatuaan eivät nähneet muuta tarvitseviansakaan ja häipyivät sen siloisen tien. Niinpä Jeesus antoi kanaanilaiselle vaimolle tilaisuuden kasvaa uskossa ja oppia tuntemaan sekä itseään että Jumalaa enemmän.

Kanaanilaisesta vaimosta kasvoi ahdistuksen myötä ”todellinen israelilainen”, jonka uskoa Jeesuskin kiitti.

3.3. Sovellutus

Kun pohdimme sitä, mitä voisimme oppia kanaanilaisen naisen tapauksesta ja hänen uskostaan, on oleellista muistaa, että mainittu tapaus ajoittuu vanhan ja uuden liiton väliseen murrokseen. Elettiin vielä vanhan liiton puolella. Uusi liitto — Jeesuksen ristinkuolema, ylösnousemus, taivaaseen astuminen ja kristillisen kasteen asettaminen sen kynnyksellä Jeesukseen liittämisen välineeksi sekä Pyhän Hengen vuodattaminen helluntaina — oli vielä edessäpäin. Tämä merkitsee sitä, että jos me

siirrämme kanaanilaisen naisen tapauksen ja hänen uskonsa sellaisenaan malliksi itsellemme, me siirrymme samalla takaisin vanhaan liittoon. Se ei tietenkään ole tekstimme tarkoitus.

Joka tapauksessa: Kun rukoilemme Jeesukselta apua ajallisiin ahdistuksiimme, teemme oikein. Jeesus vastaa rukouksiimme joko ilman välikäsiä tai käyttämällä ulkopuolista apua.

Jeesuksen viivyttely kanaanilaisen naisen tapauksessa osittaa, että Jeesus halusi antaa hänelle enemmän kuin tämä osasi pyytää.

Meitä ihmisiä vaivaa lyhytnäköisyys ja suhteellisuudentajun puute. Me etsimme usein vain ajallista hyvää ja unohtamme iankaikkisuuden.

Jeesus ei halua olla vain ajallinen auttaja, vielä vähemmän pelkkä ihmeitten tekijä. Hän haluaa antaa enemmän. Hän haluaa antaa iankaikkisen avun.

Voidakseen antaa meille iankaikkisen avun Jeesus joutuu monesti pidättämän ajallisen avun antamista tai ainakin viivyttämään sitä. Ilman kärsimyksiä ja koettelemuksia meistä tulisi täysin itsekkäitä ja kovia, lähes petoja toisillemme. – Sitä Jumala ei tahdo.

Aamen.

Matti Väisänen
Aarnikuja 3
12310 Ryttylä